Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

14. oktoober 2021 *

Eelotsusetaotlus – Euroopa Liidu finantshuvide kaitse – ELTL artikkel 325 – Pettuste ja muu ebaseadusliku tegevuse vastane võitlus – Liidu finantshuvide kaitse konventsioon – Mõiste „pettus“ – Projekti jätkusuutlikkuse perioodil toime pandud rikkumised

Kohtuasjas C-360/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul Argeşi (Argeşi esimese astme kohus, Rumeenia) 4. augusti 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 4. augustil 2020, menetluses

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administrației, varem Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice

versus

NE,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: seitsmenda koja president J. Passer kaheksanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud L. S. Rossi ja N. Wahl (ettekandja),

kohtujurist: J. Richard de la Tour,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administrației, varem Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice, esindaja: I. Ştefan,

– Euroopa Komisjon, esindajad: J. Baquero Cruz, L. Mantl ja I. Rogalski,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb ELL artikli 4 lõike 3 tõlgendamist koostoimes ELTL artikli 325 lõigetega 1 ja 2, Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel koostatud ja Brüsselis 26. juulil 1995 allkirjastatud Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni (EÜT 1995, C 316, lk 49; ELT eriväljaanne 19/01, lk 9; edaspidi „finantshuvide kaitse konventsioon“) artikli 1 lõike 1 punkti a tõlgendamist, ning nõukogu 11. juuli 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999 (ELT 2006, L 210, lk 25), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuni 2010. aasta määrusega (EL) nr 539/2010 (ELT 2010, L 158, lk 1); edaspidi „määrus nr 1083/2006“), artikli 57 lõigete 1 ja 3 ning artikli 98 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud seoses kaebusega, mille esitas Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei (riiklike ehitustööde, arengu ja halduse ministeerium, Rumeenia), varasema nimetusega Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice (regionaalarengu ja avaliku halduse ministeerium, Rumeenia) (edaspidi „ministeerium“) määruse peale, millega prokuratuur lõpetas NE suhtes algatatud kriminaalmenetluse, mis puudutas Euroopa Liidu üldeelarvest pärit rahaliste vahendite väära eraldamist.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Finantshuvide kaitse konventsioon

3 Finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punkt a sätestab:

„1. Käesolevas konventsioonis tähendab Euroopa ühenduste finantshuve kahjustav pettus:

a) kulude puhul tahtlikku tegevust või tegevusetust, mis on seotud:

– valede, ebatäpsete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel vääralt eraldatakse või hoitakse vahendeid, mis sisalduvad Euroopa ühenduste üldeelarves või Euroopa ühenduste või nende nimel hallatavates eelarvetes,

– teabe varjamisega, rikkudes teatavat kohustust, ja millel on samasugused tagajärjed kui eespool märgitud juhul,

– selliste vahendite väärkasutusega ehk nende kasutamisega muuks kui algul ettenähtud otstarbeks.

[…]“.

Määrus nr 1083/2006

4 Määruse 1083/2006 artikli 2 „Mõisted“ punkt 7 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

7) eeskirjade eiramine – igasugune ühenduse õiguse sätete rikkumine, mis tuleneb majandustegevuses osaleja teost või tegevusetusest, millel on või oleks Euroopa Liidu üldeelarvet kahjustav mõju põhjendamata kuluartikli üldeelarvest debiteerimise tõttu.“

5 Selle määruse artikli 57 „Toimingute kestvus“ lõikes 1 on sätestatud:

„1. Liikmesriik või korraldusasutus tagab toimingule, mis seisneb infrastruktuuri investeerimises või tootlikus investeerimises, fondide toetuse säilitamise ainult siis, kui viie aasta jooksul alates toimingu lõpetamisest ei tehta kõnealuse toimingu suhtes märkimisväärseid muudatusi, mis tulenevad kas infrastruktuuri omandisuhetes toimunud muutustest või tootmistegevuse lõpetamisest ja mis mõjutavad toimingu olemust või rakendamistingimusi või annavad mõnele ettevõtjale või avalik-õiguslikule asutusele põhjendamatuid eeliseid. ESFi abi raamesse kuuluvaid meetmeid käsitatakse nii, nagu nad ei oleks toetust säilitanud, ainult siis, kui nende suhtes kohaldatakse investeeringute säilitamise kohustust Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses riigiabile kohaldatavate eeskirjade alusel ja kui nende puhul toimuvad märkimisväärsed muudatused, mis tulenevad tootmistegevuse lõpetamisest neis eeskirjades kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul.

Liikmesriigid võivad lühendada esimeses lõigus sätestatud tähtaega kolme aastani juhtumite korral, mis puudutavad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate poolt investeeringute säilitamist.“

6 Määruse artikkel 98 „Liikmesriikide tehtavad finantskorrektsioonid“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriikidel lasub esmane vastutus eeskirjade eiramise uurimise eest, meetmete võtmise eest toimingute või rakenduskavade laadi või nende rakendamise ja kontrollimise tingimusi käsitlevate suuremate muudatuste avastamise korral ning nõutavate finantskorrektsioonide tegemise eest.

2. Liikmesriik teeb toimingutes või rakenduskavades avastatud üksiku või süstemaatilise eeskirjade eiramisega seoses nõutavad finantskorrektsioonid. Liikmesriigi tehtavad korrektsioonid seisnevad rakenduskava avaliku sektori panuse täielikus või osalises tühistamises. Liikmesriik võtab arvesse eeskirjade eiramise olemust ja raskust ning fondi rahalist kahju.

Sel viisil vabanenud fondide vahendeid võivad liikmesriigid asjaomase rakenduskava puhul kuni 31. detsembrini 2015 uuesti kasutada lõikes 3 sätestatud korras.

[…]

3. Lõike 2 kohaselt tühistatud toetust ei või taaskasutada korrektsiooni objektiks olnud toimingu või toimingute jaoks ja juhul kui finantskorrektsioon on tehtud seoses süstemaatilise eeskirjade

eiramisega, ei või toetust kasutada kogu sellise prioriteetse suuna või selle osa olemasolevate toimingute jaoks, mille puhul on ilmnenud süstemaatilisi eeskirjade eiramisi.

4. Süstemaatilise eeskirjade eiramise korral laiendab liikmesriik uuringuid, et need hõlmaksid kõiki toiminguid, mida eeskirjade eiramine mõjutada võib.“

Rumeenia õigus

7 8. mai 2000. aasta seaduse nr 78/2000, mis käsitleb korruptsioonikuritegude ennetamist ja tuvastamist ning nende eest karistamist (legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție), mida on muudetud seadusega nr 187/2012, mis käsitleb karistusseadustiku seaduse nr 286/2009 rakendamist (legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal), artikli 18^1 lõige 1 (edaspidi „seaduse nr 78/2000 artikli 18^1 lõige 1) sätestab:

„Niisuguste valede, ebaõigete või mittetäielike aruannete või dokumentide pahauskse kasutamise või esitamise eest, mille tulemusena saadakse ebaseaduslikult vahendeid Euroopa Liidu üldeelarvest või tema poolt või nimel hallatavatest eelarvetest, karistatakse kahe kuni seitsme aasta pikkuse vangistuse ja teatavate õiguste äravõtmisega.“

8 Valitsuse 29. juuni 2011. aasta erakorraline määrus nr 66/2011, mis käsitleb niisuguste rikkumiste ennetamist ja tuvastamist ning nende eest karistamist, mis pandi toime Euroopa Liidu vahendite ja/või nendega seotud riigisiseste avalik-õiguslike vahendite saamisel või kasutamisel (Ordonanța de urgență nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora) artikli 2 lõike 1 punkt b sätestab:

„Käesolevas määruses on „pettus“ rikkumine, mis on pandud toime Euroopa Liidu vahendite ja/või nendega seotud riigisiseste avalik-õiguslike vahendite saamisel või kasutamisel ning mille eest on karistusseadustikus või muudes eriseadustes ette nähtud karistus.“

9 Selle määruse artiklis 26 on sätestatud:

„Välja arvatud juhtudel, kui rahvusvahelise avaliku sektori annetaja kehtestatud eeskirjades on sätestatud teisiti, vastutab Euroopa fondide haldamisega tegelev asutus eeskirjade eiramise tuvastamise ja eelarvevahendite kindlaksmääramise protokolli koostamise eest artiklite 20 ja 21 alusel, kui:

a) see asutus tuvastab seireperioodi jooksul, et projekt ei vasta kohaldatavates õigusnormides ette nähtud järjepidevuse ja püsivuse nõuetele;

b) seireperioodi lõpus tuvastab ta, et Euroopa fondidest või nendega seotud riiklikest vahenditest rahastatud projektide eesmärke ei viidud täielikult ellu või viidi ellu osaliselt.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Põhikohtuasi puudutab projekti „Mănăstirea Cetățuia Negru Vodă – Legendă și tradiție“ (Cetățuia klooster, Negru Vodă – legend ja traditsioon) elluviimise tingimusi. Seda projekti kaasrahastati rahastamislepingu alusel Euroopa vahenditest, mille saaja oli Unitatea Administrativ Teritorială C. (territoriaalne haldusüksus C., Rumeenia), mida esindas linnapea NE.

11 See leping nägi muu hulgas ette, et abisaaja tegeleb oma omavahendite arvelt projekti elluviimisele järgneva aja jooksul, st projekti jätkusuutlikkuse saavutamise etapis, selliste reklaammaterjalide trükkimise ja levitamisega nagu voldikud, postkaardid, brošüürid, fotoalbumid ja turismikaardid, mille eesmärk on projekti reklaamimine.

12 Abisaaja esitas esiteks aruande investeeringu jätkusuutlikkuse kohta ja teiseks aruande reklaammaterjalide levitamise kohta.

13 Ministeerium leidis, et nende aruannete sisu ja tõendid, mille toetusesaaja kohapealse kontrolli käigus esitas, on omavahel vastuolus. Kuigi viimane väitis, et ta on lepingu kohaselt koostanud ja levitanud reklaammaterjali, ei suuda ta seda piisavalt põhjendada, tekitades seega ministeeriumi arvates põhjendatud kahtlust esitatud dokumentide õigsuses. Ministeerium väidab seetõttu, et tal on kindlad tõendid valede, ebatäpsete või mittetäielike aruannete või dokumentide esitamise kohta.

14 Pärast seda, kui ministeerium oli esitanud kaebuse, algatas Parchetul de le pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Serviciul teritorial Pitești (kassatsioonikohtu juures asuva prokuratuuri riiklik korruptsioonivastase võitluse direktoraat – Pitești piirkondlik teenistus, Rumeenia) 14. veebruaril 2017 kriminaalmenetluse seaduse nr 78/2000 artikli 18^1 lõikes 1 sätestatud rikkumise tõttu, s.o niisuguste valede, ebatäpsete või mittetäielike aruannete või dokumentide pahauskse kasutamise või esitamise eest, mille tulemusena saadakse ebaseaduslikult vahendeid Euroopa Liidu üldeelarvest.

15 Direcția Națională Anticorupție – Serviciul teritorial Pitești (riiklik korruptsioonivastase võitluse direktoraat – Pitești piirkondlik teenistus, Rumeenia) algatas 12. mai 2017. aasta määrusega kriminaalmenetluse *in rem* seaduse nr 78/2000 artiklis 18^1 lõikes 1 nimetatud rikkumise eest.

16 Prokurör tegi 1. augustil 2019 määruse asja menetlemise lõpetamise kohta, leides, et seaduse nr 78/2000 artikli 18^1 lõikes 1 nimetatud asjaolude esinemine ei ole tõendatud. Selle otsuse põhjendamiseks märkis ta kõigepealt, et rahastamislepingu tingimuste kohaselt rahastati tegevusi, mis on ette nähtud selleks, et tagada turismi edendamise säilitamine ja jätkamine projekti elluviimisele järgneval viiel aastal, sealhulgas reklaammaterjalide trükkimine ja jaotamine, toetusesaaja enda, mitte liidu eelarvest.

17 Seejärel märkis ta, et aruanded, mille sisu täpsuse on ministeerium vaidlustanud, edastas toetusesaaja pärast projekti lõppemist *ex-post* kontrolli raames. Prokuröri arvates ei ole seaduse nr 78/2000 artikli 18^1 lõikes 1 sätestatud süüteo koosseisu tunnused täidetud, kuna käesoleval juhul puudub põhjuslik seos dokumentide esitamise või kasutamise ning Euroopa rahaliste vahendite ebaseadusliku saamise vahel. Prokurör leiab seega, et Euroopa rahalised vahendid saadi projekti elluviimise ajal ning nende saamise tingimuseks ei olnud projekti jätkusuutlikkuse kohta dokumentide esitamine, mistõttu ei saa asuda seisukohale, et liidu eelarvet on kahjustatud.

18 Ministeerium esitas 29. augustil 2019 Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție (kõrgem kassatsioonikohus – riiklik korruptsioonivastase võitluse direktoraat) juures asuva prokuratuuri peaprokurörile menetluse lõpetamise otsuse peale vaide, väites, et see on õigusvastane ja põhjendamatu. Vaie jäeti põhjendamatuse tõttu rahuldamata.

19 Neil asjaoludel esitas ministeerium Tribunalul Argeșile (Argeși esimese astme kohus, Rumeenia) kaebuse 1. augusti 2019. aasta menetluse lõpetamise määruse peale.

20 Oma kaebuse põhjendamiseks väidab ministeerium, et see, kui pärast projekti elluviimise perioodi esitatakse ebatäpseid aruandeid sisaldavad dokumendid, võib kujutada endast seaduse nr 78/2000 artikli 18^1 lõike 1 tähenduses rikkumist. Ta leiab, et liidu eelarvest rahaliste vahendite alusetut saamist, mis tuleneb nende dokumentide esitamisest, tuleb hinnata rahastamislepingus ette nähtud tingimuste alusel, mistõttu kuuluvad jätkusuutlikkuse perioodiga seotud tegevused, isegi kui need on tehtud pärast projekti tegelikku elluviimist, lepingu kohaldamisalasse selle kehtivuse ajal.

21 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Argeș (Argeși esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a kasutatud mõiste „[Euroopa Liidu] finantshuve kahjustav pettus“ all mõeldakse rikkumist, mis on pandud toime eesmärgiga jätta mulje, et on järgitud määruse nr 1083/2006 artikli 57 lõiget 1, vältimaks seda, et liikmesriik kohaldab selle artikli 57 lõiget 3 koostoimes selle määruse artikliga 98, või ainult rikkumist, mis on pandud toime kuni elluviimise etapi lõpuni, välistades jätkusuutlikkuse saavutamise etapis toime pandud teod?

2. Kas liidu õigust ja konkreetselt ELL artikli 4 lõiget 3 koostoimes ELTL artikli 325 lõigetega 1 ja 2 ning finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktiga a võib tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm, mille kohaselt ei saa süüdistatavat karistada kuriteo eest, mille ta pani toime elluviimise etapile järgnevas etapis, st projekti jätkusuutlikkuse saavutamise etapis seoses kohustustega, mille see isik võttis rahastamislepinguga, ning riigisisese õigusnormi selline tõlgendus, et mõiste „[liidu] finantshuve kahjustav pettus“ ei hõlma ka raha saaja ebaseaduslikku käitumist projekti jätkusuutlikkuse saavutamise etapis seoses rahastamislepinguga võetud kohustustega ning seda olenemata sellest, kust pärinevad vahendid või summad, mille raha saaja kulutab projekti kestmajäämisele (raha saaja enda vahendid või [liidu] vahendid)?“

Menetlus Euroopa Kohtus

22 Eelotsusetaotluses taotles Tribunal Argeș (Argeși esimese astme kohus), et käesoleva kohtuotsuse aluseks olev eelotsusetaotlus lahendataks vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 105 kiirendatud menetluses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus põhjendas oma taotlust sisuliselt sellega, et põhikohtuasjas esineb kriminaalvastutuse aegumistähtaja möödumise oht.

23 Kodukorra artikli 105 lõikes 1 on sätestatud, et kui kohtuasja laad nõuab asja lahendamist lühikese aja jooksul, võib Euroopa Kohtu president eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotlusel või erandkorras omal algatusel otsustada, olles ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi ära kuulanud, lahendada eelotsusetaotluse kiirendatud menetluses.

24 Sellega seoses tuleb märkida, et selline kiirendatud menetlus on menetluslik vahend erakorralisele kiireloomulisusele vastamiseks (20. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

25 Käesolevas asjas otsustas Euroopa Kohtu president 14. septembril 2020, olles ära kuulanud ettekandja-kohtuniku ja kohtujuristi, et kiirendatud menetluse taotlust ei ole vaja rahuldada, kuna eelotsusetaotlus ei sisalda piisavalt teavet, et tuvastada erandlikke asjaolusid, mis õigustaksid eelotsusetaotluse lahendamist lühikese aja jooksul. Nimelt piirdus eelotsusetaotluse esitanud kohus oma nõude põhjendamiseks faktiliste asjaolude kuupäeva esitamisega ja kriminaalvastutuse aegumist käsitlevate liikmesriigi õigusnormide tsiteerimisega, ilma et ta oleks võtnud seisukohta nende õigusnormide kohaldamise kohta põhikohtuasjas.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

26 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a kasutatud mõistet „[liidu] finantshuve kahjustav pettus“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab pärast rahastatava projekti elluviimist valede või ebatäpsete aruannete kasutamist, mida on tehtud eesmärgiga jätta mulje, et projekti jätkusuutlikkuse perioodi vältel on järgitud ettenähtud kohustusi.

27 Finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punkti a sõnastuse kohaselt on [liidu] finantshuve kahjustav pettus kulude puhul tahtlik tegevus või tegevusetus, mis on seotud valede, ebatäpsete või mittetäielike aruannete või dokumentide kasutamise või esitamisega, mille tagajärjel vääralt eraldatakse või hoitakse vahendeid, mis sisalduvad Euroopa ühenduste üldeelarves.

28 Nii ei hõlma finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a ette nähtud mõiste „[liidu] finantshuve kahjustav pettus“ mitte ainult liidu eelarvest pärit rahaliste vahendite õigusvastast saamist, vaid ka väära hoidmist. Seega võib pettus, mille eesmärk on rahaliste vahendite väär hoidmine, seisneda deklareerimiskohustuste rikkumises pärast nende rahaliste vahendite saamist.

29 Järelikult tuleb finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a kasutatud mõistet „[liidu] finantshuvi kahjustav pettus“ tingimata tõlgendada nii, et see hõlmab pärast rahastatava projekti elluviimist esitatud valede või ebaõigete aruannete tahtlikku kasutamist, mis on pandud toime eesmärgiga jätta mulje, et projekti jätkusuutlikkuse saavutamise etapis on järgitud rahastamislepinguga ette nähtud kohustusi, selleks et hoida vääralt liidu eelarvest saadud vahendeid. See hõlmab niisiis kogu ajavahemikku, mille vältel rahastamisleping paneb abisaajatele kohustusi, sealhulgas jätkusuutlikkuse saavutamise perioodi.

30 Lisaks ei ole tähtsust rahastamislepinguga seotud kohustuse täitmiseks kasutatavate vahendite päritolul, kuna selle kohustuse täitmine on liidu eelarvest rahaliste vahendite andmise ja hoidmise eeltingimus.

31 Kõigist eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele küsimusele vastata, et finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a kasutatud mõistet „[liidu] finantshuve kahjustav pettus“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab pärast rahastatava projekti elluviimist valede või ebatäpsete aruannete kasutamist, mida on tehtud eesmärgiga jätta mulje, et projekti jätkusuutlikkuse perioodi vältel on järgitud ettenähtud kohustusi.

Teine eelotsuse küsimus

32 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas liidu õiguse esimuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriigi kohtule kohustuse tõlgendada riigisiseseid õigusnorme kooskõlas kohustustega, mis tulenevad ELTL artikli 325 lõigetest 1 ja 2 koostoimes finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktiga a.

33 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb kõigepealt märkida, et liidu õiguse esimuse põhimõte kohustab kõiki liikmesriikide asutusi tagama erinevate liidu õigusnormide täieliku mõju, kuna liikmesriikide õigus ei saa mõjutada nende erinevate õigusnormide toimet nende riikide territooriumil (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Sellega seoses tuleb märkida, et riigisisese õiguse kooskõlalise tõlgendamise põhimõte, mille kohaselt tuleb liikmesriigi kohtul tõlgendada riigisisest õigust võimalikult suures ulatuses kooskõlas liidu õiguse nõuetega, on omane aluslepingutega loodud süsteemile, kuna see võimaldab liikmesriikide kohtutel tagada oma pädevuse piires kohtuvaidluste lahendamisel liidu õiguse täieliku toime (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).

35 Järelikult tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul käesoleval juhul hinnata, kas riigisisest õigust võib tõlgendada nii, et sellega ei peeta silmas mitte ainult rahaliste vahendite saamist, vaid ka väära hoidmist, kui see võib kujutada endast liidu finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a määratletud pettust.

36 Selles kontekstis tuleb seejärel märkida, et ELTL artikli 325 lõigetega 1 ja 2 pannakse liikmesriikidele kohustus saavutada konkreetne tulemus seoses hoiatavate ja tõhusate meetmetega ning nende kohustusega võtta liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu samu meetmeid, mida nad võtavad omaenda finantshuve kahjustavate pettuste vastu, ning sellega ei kaasne ühtegi tingimust. See säte on vastavalt liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõttele nende sätete ja liikmesriikide riigisisese õiguse vastastikuses seoses selline, et muudab jõustudes automaatselt kohaldamatuks kõik nendega vastuolus olevad riigisiseste õigusaktide sätted (vt selle kohta eelkõige 8. septembri 2015. aasta kohtuotsus Taricco jt, C-105/14, EU:C:2015:555, punktid 51 ja 52).

37 Järelikult, arvestades esimesele eelotsuse küsimusele antud vastust, on liikmesriigi õiguse tõlgendus, mille kohaselt saab aruannete puhul, mida võib pidada „pettuseks“ liidu õiguse tähenduses, näha ette karistuse üksnes siis, kui need on tehtud projekti elluviimise, mitte selle jätkusuutlikkuse saavutamise perioodi vältel, sõltumata kasutatud vahendite päritolust ebapiisav ja on seega vastuolus liidu õigusest tulenevate kohustustega, sest see võib takistada liidu finantshuve kahjustavate pettuste puhul tõhusate ja hoiatavate sanktsioonide võtmist.

38 Lõpuks tuleb liikmesriigi õigusnormide kooskõlalisel tõlgendamisel eelotsusetaotluse esitanud kohtul tagada, et asjaomaste isikute põhiõigused oleksid järgitud ja ära hoida seda, et viimaste suhtes kohaldatakse karistusi, millest nad oleksid tõenäoliselt pääsenud, kui oleks kohaldatud riigisisest õigust vastavalt süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõttest tulenevatele kohustustele (vt selle kohta 8. septembri 2015. aasta kohtuotsus Taricco jt, C-105/14, EU:C:2015:555, punkt 53).

39 Seega, kui Euroopa Kohus peaks otsustama, et riigisiseste õigusnormide kooskõlaline tõlgendus läheb vastuollu süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõttega, siis ei pea ta seda kohustust täitma ja see on nii isegi juhul, kui kohustuse täitmine võimaldaks heastada liidu õigusega vastuolus oleva riigisisese olukorra. Liikmesriigi seadusandja ülesanne on võtta vajalikud meetmed (vt selle kohta 5. detsembri 2017. aasta kohtuotsus M.A.S. ja M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et teisele küsimusele tuleb vastata, et liidu õiguse esimuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriigi kohtule kohustuse tõlgendada riigisiseseid õigusnorme kooskõlas kohustustega, mis tulenevad ELTL artikli 325 lõigetest 1 ja 2 koostoimes finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktiga a, kui niisugune tõlgendus ei too kaasa süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõtte rikkumist.

Kohtukulud

41 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

1. **Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel koostatud ja Brüsselis 26. juulil 1995 allkirjastatud Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktis a kasutatud mõistet Euroopa Liidu „finantshuve kahjustav pettus“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab pärast rahastatava projekti elluviimist valede või ebatäpsete aruannete kasutamist, mida on tehtud eesmärgiga jätta mulje, et projekti jätkusuutlikkuse perioodi vältel on järgitud ettenähtud kohustusi.**

2. **Liidu õiguse esimuse põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et see paneb liikmesriigi kohtule kohustuse tõlgendada riigisiseseid õigusnorme kooskõlas kohustustega, mis tulenevad ELTL artikli 325 lõigetest 1 ja 2 koostoimes Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel koostatud ja Brüsselis 26. juulil 1995 allkirjastatud Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 lõike 1 punktiga a, kui niisugune tõlgendus ei too kaasa süütegude ja karistuste seaduses sätestatuse põhimõtte rikkumist.**

Allkirjad